

מ"ת 5434/09/21 - מדינת ישראל פרקליטות מחוז ירושלים נגד מרדכי כהן 2. שלמה כהן 3. עופרה כהן

בית משפט השלום בירושלים

מ"ת 5434-09-21 מדינת ישראל נ' כהן(אחר/נוסף)
תיק חיצוני: 2021\565614

בפני	כבוד השופט חיים פס
המבקשת/המשיבה בבקשה זו	מדינת ישראל פרקליטות מחוז ירושלים
נגד	
המשיב/המבקשים בבקשה זו	1. מרדכי כהן 2. שלמה כהן 3. עופרה כהן באמצעות ב"כ עו"ד אשר אוחיון

החלטה

בראשית ההחלטה בית המשפט מבקש להתנצל בפני הצדדים על העיכוב שחל במסירת ההחלטה ואשר נבע מעומס עבודה על שולחנו של בית המשפט.

1. בפני בקשה לביטול מגבלות התנועה של המבקש 1 ו/או לחלופין הקלות משמעותיות בעניינו. בנוסף מבוקש השבת כספי התמורה, שהופקדו בהסכמת הצדדים בתיק עד החלטה אחרת בעניין חילוטם בסיום ההליך, ממכירת רכבו של מבקש 1 למבקש 2, לחלופין העברת מחצית תמורת הרכב למבקשת 3. בנוסף, השבת רכיב המע"מ ששילם מבקש 1 בסך 19,201 ש"ח (להלן: **הבקשה**). לבקשה צורפו תצהיר מטעם מבקש 2, תצהיר מטעם מבקשת 3, תדפיסי עו"ש ע"ש מבקש 2 ממנו לכאורה נלמד שהועברו כספים ממבקש 2 למבקש 1, ביום 1.2.2019; לוח סילוקין מחשבונו של מבקש 2; מכתב מאת בנק יהב על העברת הכספים בתאריך 28.12.20 בסך 60,500 ₪ למבקש 1; דו"ח מאת רשות המיסים על תשלום מאת מבקש 1 בסך 19,201 ₪.

2. ביום 5.09.2021 הוגש כנגד מבקש 1 כתב אישום האוחז 6 אישומים ומייחס לו עבירות של מעשים מגונים במועדים שונים כמפורט בכתב האישום. כעולה מהחלק הכללי של עובדות כתב האישום בתקופה הרלוונטית לכתב האישום עבד מבקש 1 כמורה נהיגה. עוד נלמד מהרקע הכללי לעובדות כתב האישום כי שיטת הפעולה של המבקש הייתה לחבק ולנשק את התלמידות אותן לימד במהלך שיעורי הנהיגה, ודרש מהן לנהוג באופן דומה. המבקש ניצל הזדמנויות בכדי ליצור אינטראקציה מינית עם התלמידות כמפורט בכתב האישום.

3. המבקש 1 ביצע את המעשים המיוחסים לו ברכבו, רכב מסוג סקודה, ל"ז 440-85-502 (להלן: **הרכב**). בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה נגד המבקש 1 בקשה למעצר עד תום הליכים.

רקע והשתלשלות העניינים

4. ביום 5.9.2021, הסכים ב"כ המבקש 1 לקיומן של ראיות לכאורה, ובהתאם להסכמות הצדדים שוחרר מבקש 1 לחלופת מעצר הכוללת פיקוח אלקטרוני ואנושי, בין היתר של מבקשים 2 ו-3, הפקדות, ערבויות צד ג', איסור יצירת קשר עם המתלוננות, ולבקשת ההגנה נתבקש שירות מבחן להגיש תסקיר שירות מבחן.

5. ביום 3.1.2022 הוגשה בקשה על ידי המשיבה ליתן תוקף להסכמות הצדדים שלפיהן בין היתר, רכב המבקש 1 מסוג סקודה התפוס ישוחרר כנגד הפקדה בסך של 132,146 ₪ (להלן: **הכסף התפוס**). עוד הוסכם שיוצא צו האוסר על מבקש 1 להשתמש ברכב למטרת שיעורי נהיגה, וכי במידה ומבקש 1 יורשע במיוחס לו, המשיבה תבקש לחלט את הכסף שהופקד (שווי של הרכב התפוס). כמו כן, הוסכם בין הצדדים כי הכסף התפוס ישאר תפוס בחשבון הבנק של משטרת ישראל עד להחלטה אחרת (להלן: **הבקשה המוסכמת לשחרור הרכב**). באותו יום, ניתן תוקף של החלטה להסכמות הצדדים בהחלטת השופט ב. אלעזר.

6. ביום 9.1.2022 נתגלעה מחלוקת בין הצדדים ביחס לתסקיר שירות המבחן. בית המשפט ביקש הבהרה משירות המבחן ביחס להמלצת שירות המבחן וזאת עד ליום 16.1.22, קרי, האם המלצת שירות המבחן, הינה הסרת האיזוק האלקטרוני בלבד- כטענת המשיבה או כוללת גם יציאת המבקש 1 ממעצר בית בליווי אדם, היינו מעצר אדם. בנוסף, הוטל צו פיקוח מעצרים למשך 6 חודשים.

7. בהחלטה מיום 27.01.2022, לאחר עיון בתסקיר שירות המבחן לרבות תסקיר הבהרה מטעם שירות המבחן ושמיעת טיעוני הצדדים, הורה בית המשפט (כב' השופט ב. אלעזר) על ביטול המעצר באיזוק אלקטרוני בהסכמת הצדדים, וקבע כי מבקש 1 ישהה בתנאי מעצר בית ויוכל לצאת את ביתו לצורך טיפולים רפואיים, לראיונות עבודה ולטיפולים בשירות מבחן בליווי מפקח. בנוסף, יוכל לצאת לצורך התאווורות בין השעות 09:00-12:00 בליווי מפקח.

8. ביום 1.04.2022 הוגשה הבקשה מושא החלטה זו, לרבות הנימוקים לבקשה. ביחס למגבלת התנועה, נימק ב"כ מבקש 1 בבקשתו כי מבקש 1 נתון במגבלות תנועה משך תקופה ארוכה שראשיתה במעצר מאחורי סורג ובריח, לאחר מכן באיזוק אלקטרוני ובהמשך במעצר בית. עוד הוסיף שמועד שמיעת הראיות קבוע לאוקטובר 2022, ולאור חלוף הזמן והימשכות ההליכים הצפויה, ונוכח כך שהמבקש 1 מקיים את הוראות בית המשפט בנוגע לתנאי שחרורו, נעדר עבר פלילי, ולאור נסיבותיו האישיות הכוללות את משפחתו שנסמכת על שולחנו וזקוקה ליציאת המבקש לעבודה, יש להורות על ביטול מגבלת התנועה שהוטלו על מבקש 1 כפי שהם כיום.

באשר לרכיבים הכלכליים שבבקשה נטען כי המבקש 2, אביו של מבקש 1 מימן את קניית הרכב באמצעות הלוואה שנתן למבקש 1, והפנה לתצהיר מבקש 2. בהקשר זה, טען כי מתוקף זה, עולה זכותו המלאה של מבקש 2 לקבל את מלוא התמורה שהתקבלה ממכירת הרכב שנמצא ככסף התפוס בידי המשיבה. טענה אחרת היא כי למבקשת 3, אשתו

של מבקש 1, זכות קנויה במחצית רכוש של מבקש 1 מכאן, וככל וטענת מבקש 2 לא תתקבל, ובית המשפט ייקבע כי הרכוש הינו רכוש של מבקש 1, או אז תטען מבקשת 3 כי זכותה לקבל את מחצית התמורה שהתקבלה ממכירת הרכב והפנה לתצהירה. בנוסף, טען ב"כ המבקשים כי בגין מכירת הרכב חויב מבקש 1 לשלם מע"מ בסך 19,201 ₪. לטענתו, רכיב המע"מ היה צריך להיות משולם על ידי המשיבה שקיבלה את מלוא תמורת הרכב (כולל רכיב המע"מ). אי לכך, ביקש מבית המשפט להורות למשיבה להשיב למבקש 1 את רכיב המע"מ ששילם בסך 19,201.

9. ביום 1.5.2022 התקיים דיון בבקשה בו נשמעו טענות הצדדים. בהחלטתי מאותו היום, באשר לתנאי המעצר, הוריתי על קבלת תסקיר שירות מבחן שיכלול התייחסות ממוקדת באשר לעוצמתה של עילת המסוכנות, בפרט נוכח שילובו של המבקש בקבוצה טיפולית, כן ביחס לשעות ההתאוררות, ביחס להערכת מקום מעצר הבית, כך שהמבקש ישוב להתגורר בביתו. כמו כן אפשרתי לצדדים להגיש ולהשלים טיעונים בכתב ביחס לרכיבים הכלכליים שבבקשה.

טענות הצדדים

10. המשיבה טענה כי יש לדחות את טענותיו של המבקש 1 על הסף שכן המשיבה תופסת כספים חלף רכב ששוחרר למבקש 1 בהסכמה ובעניין זה הפנתה להחלטת בית המשפט מיום 3.1.22, ולבקשה המוסכמת שלפיה "... **המשיב פנה למבקשת בבקשה לשחרור הרכב התפוס בכפוף להפקדה בסך 132,146 ₪..... במידה והמשיב יורשע במיוחס לו המאשימה תבקש לחלט את הכסף שהופקד לו (שווי של הרכב התפוס)**". בעניין טענת המס שאינו חלק ממחיר הרכב, טענה המשיבה מספר טענות. ראשית, שככלל עוסק שמוכר רכב חייב במע"מ בגין מכירה. במצב הדברים הרגיל, רכיב המע"מ מגולגל על קונה הרכב. זאת ועוד הפנתה לתקנה 14 לתקנות מס ערך מוסף שקובעת שעוסק אינו רשאי לנכות את מס התשומות בגין רכישת רכב, כאשר תקנה 14 (ב) לתקנות ערך מוסף קובעת מספר חריגים מצומצם לכלל האמור שאחד מהם הוא מורה נהיגה הרוכש רכב לצורכי הוראת נהיגה כאשר בעת רכישת הרכב אינו משלם את רכיב המע"מ. בהקשר הזה, טענה כי מאחר שהמבקש יכול לנכות את מס התשומות בגין רכישת רכב וכלכלית אינו נושא בתשלום המע"מ בגין העסקה, אין בכך כדי להשליך על חבותו במס כמורה נהיגה בעת מכירת הרכב. מכאן, החיוב במס שהוטל על המבקש 1 בשל החלטתו למכור את הרכב, אינו קשור לכספים שהתקבלו בקופת החילוט (כספים בשווי הרכב וחלף הרכב).

טענה נוספת היא שהרכב נתפס מאחר שהמבקש 1 הוא בעל החפץ וכי הרכב שימש ואפשר את ביצוע העבירות, כמפורט בכתב האישום. תכלית התפיסה במקרה דנן היא לצורך חילוטו בהתאם לסעיף 39 (א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח משולב], התשכ"ט -1969- (להלן: **הפסד"פ**), דהיינו במידה והמבקש 1 יורשע במעשה העבירה ובהתאם לשיקול דעת של בית משפט. עוד הוסיף ב"כ המשיבה כי במסגרת ההסכמה הדיונית הסכימה המשיבה לשחרר את הרכב למבקש 1 חלף הפקדות כספיות בשווי מחיר המחירון של הרכב (להלן: **הכספים התפוסים**), הרכב שוחרר למבקש 1 בכפוף לתנאי אחד בלבד, שלא ישתמש בו למטרת שיעורי נהיגה (להלן: **התכלית המניעתית**). ב"כ המשיבה חידד כי שחרור הרכב לא הותנה במכירתו, ומדובר בהחלטה של המבקש 1 שאינה קשורה כלל להסכמת הצדדים לשחרור הרכב. עוד הוסיף כי החלטת המבקש 1 למכור את הרכב ובקשתו לקבל לידיו חלק מהכספים התפוסים בתואנה שמחיר הרכב כולל את רכיב המע"מ

שקיזז בעת רכישת הרכב אינה עולה בקנה אחד עם ההסכמות הדיוניות, זאת מאחר שהמבקש 1 מעוניין שהרכב ישוחרר בכפוף להפקדה הנמוכה בכ-17% ממחיר המכירה של הרכב, ובעצם להיטיב את מצבו בהליך התפיסה הזמני תוך הקטנת קופת החילוט וזאת בשל החלטתו למכור את הרכב. בהקשר האמור, טען ב"כ המשיבה כי קבלת בקשת המבקש 1 תקטין את היקף הרכוש התפוס ב-17%, כאשר כאמור פדיון הרכב לא נועד להיטיב את מצבו של הנאשם אלא לבקשתו ובכדי לשמור על הערך התפוס, כאשר הרכב נתפס בשל כך שהמבקש עשה בו שימוש לביצוע עבירות מין לכאורה ואין מדובר בתפיסה בשווי. ב"כ המשיבה הוסיף כי חובו של המבקש הוא לרשות המיסים- חוב שהיה עליו לשלם ממילא במועד מכירת הרכב והפנתה לבש"פ 333/21 **עלי אבו ג'אבר נ' מדינת ישראל** (18.04.2021), פסקה 37] עוד הוסיף כי לא ניתן להחריג כספים שנועדו לתשלום מיסים מקופת החילוט.

בעניין בקשת בת הזוג לקבל חצי משווי הרכוש, הוסיף ב"כ המשיבה, נוסף על טענותיו בדיון, כי במקרה דנן, המאשימה פועלת כריבון, כשלטון ובהתאם לאינטרסים עליהם מופקד המשפט הפלילי (בש"פ 6817/07 **מדינת ישראל נ' יוסף סטיבון** (31.10.2007)). לפיכך, מאחר שעסקין בבקשה לחילוט מתוקף הפסד"פ, על בית המשפט לבדוק אך ורק מי הוא הבעלים המהותי של החפץ והפנתה לע"פ 1000/15 **אשרף אבו חלווה נ' מדינת ישראל** (3.7.2015)). בהמשך, הגישה המשיבה עדכון נוסף בו הפנתה את בית המשפט לע"פ 6077/20 **פקיד שומה יחידה ארצית לשומה נ' רועי חיון** (29.5.2022), באשר לשאלה האם ניתן לנכות את שווי החילוט הפלילי ככל ההוצאה המותרת בניכוי וביקשה ללמוד מפסק דין זה לענייננו (ראו סעיפים 5-7 לעיקרי הטיעון).

10. ב"כ המבקשים טען בעיקרי הטיעון שהגיש כי ההחלטות אליהן הפנתה המשיבה ועליהן נסמכת בטענותיה, שעניינן חילוט מכוח הוראות לאיסור הלבנת הון שונה מעניין דנן. לטענתו, זכותו של המבקש להשבת הכספים התפוסים נובעים מכוח העובדה שהחילוט מבוקש לגבי רכב שנקנה מכספי בני הזוג מבקש 1 ואשתו (מבקשת 3), כספים שלא היו נגועים בעבירה כלשהי אלא הושגו ביושר ובעמל כפיהם. עוד הוסיף כי בניגוד לפסיקה שלפיה תכלית החילוט, בין היתר היא הרתעתית ואילו החילוט המבוקש בעניין דנן, הוא בעל אופי עונשי מובהק, וכפועל יוצא עקרונות החלתו שונים באופן מהותי. לדידו, השוני המהותי נובע בכך שבחילוט בניגוד לסעיף 21 (א) לחוק איסור הלבנת הון, בית המשפט מחויב להורות על חילוט, זולת אם סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפורטו. לעומת זאת, הוראת החוק לפי סעיף 39 (א) לפקודת מעצר וחיפוש מקנה שיקול דעת רחב יותר לבית משפט. בנוסף, על פי הוראות סעיף זה רשאי בית המשפט להעניש את המורשע רק אם הוא בעל החפץ. בהקשר האמור, התייחס לכך, שבמידה ויחולט רכבו של המבקש, ייפגעו זכויותיה של המבקשת 3. הוזה אומר, המבקשת 3 תיענש בחילוט מחצית מהרכב שיש לה זכויות לגביו, ומבחינה זו גם היא מהווה קורבן של ביצוע העבירה, ולפיכך, לא יהיה זה צודק להענישה פעם נוספת בכך שיחולט גם חלקה ברכב.

בנוסף, טען ב"כ המבקש שמאחר והמבקש שילם למדינה את מלוא תשלום הנ"ל, הכולל את רכיב המע"מ, ובהקשר לכך הפנה למחירון רכב יצחק לוי שלפיו נקבע שווי הרכב והועמד על סך 132,146 ₪ אותו הפקיד המבקש בתמורה לקבלת הרכב. בנוסף, המבקש גם שילם פעם נוספת ישירות לשלטונות המע"מ - דבר שגרם לו עוול, מאחר ששילם את רכיב המע"מ שעה שפדה את הרכב, אין הוא צריך לשלם פעם נוספת. לסיום, טען ב"כ המבקש כי ההסכמות לא כללו תפיסת הכסף עד למתן פסק דין בתיק כפי שטוענת המשיבה כיום. לדידו, נוסח ההסכמה כפי שנוסח נועד במפורש למנוע את ירידת ערך הרכב.

דין והכרעה

11. כאמור לעיל בצד כתב האישום והבקשה למעצר הוגשה בקשת חילוט מכוח סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט-1969.

הצורך במתן סעד זמני של תפיסת רכוש -תכליתו בצורך לאפשר את חילוט הרכוש במידה והנאשם יורשע בסופו של הליך. תכלית החילוט, בין היתר, היא הרתעתית, ובמקרים בהם הרכוש קשור בביצוע העבירה מגשים הוא גם את התכלית הקניינית של השבת הרכוש שאינו שייך לנאשם ואשר הושג שלא כדין לציבור ("הוצאת בלעו של העבריין מפיו").

הבסיס החוקי לתפיסת הרכוש ולסעד הזמני במקרה דנן, קבוע בסעיף 32 (א) והפסיקה דנה ארוכות בתנאים לשחרור תפוסים. על השיקולים העומדים בבסיס קביעת התנאים לשחרורו של חפץ תפוס, מכוח הוראת סעיף 34 לחוק [ראו: בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל 12.3.2006] (להלן: **לרגו**). במסגרת עריכת איזון זה שבין זכותו הקניינית של מבקש שחרורו של החפץ לבין הרצון להבטיח את מימושה של תכלית תפיסתו של הנכס, על בית המשפט להתחשב בתכלית הקונקרטית המונחת בבסיס תפיסתו של החפץ בנסיבות העניין. קיימות שלוש תכליות עיקריות העשויות לעמוד מאחורי דבר תפיסתו של חפץ לפי הוראות הפקודה, האחת, תפיסה לצורך מניעה - דהיינו, תפיסת חפץ שקיים לגביו יסוד סביר כי הוא עשוי לשמש לביצוע עבירה (ראו סעיף 32(א) לפקודה); השנייה, תפיסה לצורך הבטחת אפשרות חילוט עתידית (ראו סעיף 39 לפקודה); השלישית, תפיסת חפץ לצורך הצגתו כראיה במשפט (ראו סעיף 32(א) לפקודה) [ראו, עניין לרגו; בש"פ 9616/07 קרביץ נ' מדינת ישראל 13.12.2007]. כפי העולה מהאמור לעיל, משהתבררה תכלית (או תכליות) תפיסת החפץ ששחרורו מתבקש, על בית המשפט לקבוע האם ניתן להשיג תכלית קונקרטית זו על דרך של קביעת "חלופת תפיסה" - היינו, על-ידי שחרור החפץ בתנאים הבאים להבטיח את מימוש תכלית התפיסה - וזאת על-מנת להביא לפגיעה פחותה בזכות הקניין של בעל הזכות בחפץ התפוס (רע"פ 1792/99 גאלי נ' **משטרת ישראל**, פ"ד נג(3) 312, 323-324 (1999); בש"פ 6686/99 **עובדיה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(2) 464, 476-477 (2000); בש"פ 7023/03 **אבוטבול נ' מדינת ישראל** (17.8.2003)).

טענת ב"כ המבקשים שלפיה לא הוסכם שהכסף יישאר תפוס עד למתן פסק הדין, ולא קיבלה ביטוי בהסכמות הצדדים, אינה ברורה כלל ואינה מתיישבת עם ההודעה המוסכמת שהוגשה על ידי הצדדים, זאת מאחר שתכלית תפיסת החפצים ידועה, ובענייננו המאשימה שבה והבהירה כי תכלית התפיסה הינה הבטחת אפשרות חילוט הכספים התפוסים במידה והמבקש 1 יורשע. הדבר בא לידי ביטוי גם בהסכמות בין הצדדים בסעיף 3 להסכמות. למעשה שחרור הרכב כנגד ההפקדה, הינו תנאי חלופי פוגעני פחות להבטחת מימוש החילוט, במידה והמבקש 1 יורשע וכן יש בהם כדי להבטיח כי ערכו של התפוס, הרכב, לא יישחק במהלך הזמן עד לסיום המשפט.

בשולי הדברים אומר, שככל שהעניין היה נדון בבית משפט, הרי שלצורך שחרור רכב ובקשת חלופת תפיסה היה צורך בהטלת ערבויות והפקדות. כידוע, התכלית העומדת בבסיס הטלת ערבויות על שחרור רכב תפוס ("חלופת תפיסה") היא הבטחת האפשרות לחילוטו העתידי [בש"פ 2224/15 **צביקה מידברג נ' מדינת ישראל**].

(02.04.2015), תכליתן אינה לסכל את השבת הרכב לחזקתו של העורר [בש"פ 5550/08 **חי שמעון נ' מדינת ישראל** (08.07.2008)]. עוד אישר בית המשפט העליון את החלטת בית המשפט המחוזי בע"ח (מחוזי ים) 39102-12-17 **מדינת ישראל נ' מירה רפאלוב** (28.12.2017) בה נקבע כי לשם השגת התכלית של תפיסת הרכב אשר לצורך חילוטו יש לקבוע הפקדה כספית להבטחת אפשרות החילוט.

לאור האמור לעיל, לרבות הסכמות הצדדים שלפיהן כנגד שחרור הרכב יופקדו כספים **בסכום שהוסכם עליו**, שתכליתם להבטיח אפשרות חילוט במידה והמבקש יורשע הרי שאני דוחה טענת המבקש באשר לעניין זה.

טרם, אדרש ליתר טענות הצדדים יש להידרש למסגרת הנורמטיבית החלה בענייננו.

12. המסגרת הנורמטיבית

בניגוד לטענת ב"כ המבקש 1, המשיבה אינה נסמכת בבקשתה לחילוט על חוק איסור הלבנת הון.

כעת, נבחן את המסגרת הנורמטיבית ואת תכליות החילוט.

סעיף 39 לפסד"פ כולל שתי חלופות:

(א) "על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם.

(ב) "ניתן חפץ כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה ולא חל עליו אחד התנאים האחרים האמורים בסעיף 32, לא יחולט אלא אם החפץ ניתן מאת בעליו, או מאת המחזיק בו כדין, או על דעתו, כשכר בעד ביצוע העבירה שעליה הורשע הנידון, או כאמצעי לביצועה, או בעד ביצוע עבירה אחרת הקשורה בעבירה שבה הורשע הנידון, או כאמצעי לביצוע העבירה האחרת; ואין נפקא מינה אם ביצע הנידון את העבירה האחרת ואם לאו, ואף אם לא נתכוון לבצעה".

ס"ק (א) דן במקרה בו קיימת זהות בין הנאשם לבין הבעלים של החפץ שנתפס לפי סעיף 32 לפסד"פ; וס"ק (ב) דן במקרה בו הבעלים של החפץ או המחזיק בו כדין אינו מי שהורשע בביצוע העבירה.

על הגיונו של סעיף 39 לפסד"פ ורבידיו השונים, התייחס בית המשפט העליון בע"פ

1982/93 - **בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל**, פ"ד מח(3), 238, פסקה 6, (1994)

שם צוינו דברים אלה:

"עינינו הרואות, שאמצעי החילוט נועד לפגוע - פגיעה עונשית מובהקת - במעורבים בעשייה פלילית, שבינם לבניה התקיימה אחת משתי זיקות אפשריות: זיקה לעבירה, או זיקה לחפץ שביועד הוקדש לצורך ביצועה של עבירה. צו לחילוט חפץ של מי מהמעורבים מן הסוג הראשון עשוי, כמובן, להינתן רק אם בוצעה העבירה המסוימת (או, למצער, נעשה ניסיון לביצועה). לא כן צו לחילוט חפץ של מי מהמעורבים מן הסוג השני. כאן עשוי הצו להינתן גם אם לא בוצעה העבירה שלביצועה הוקדש החפץ, ואף אם מי שקיבל את החפץ (כשכר בעד ביצועה או כאמצעי לביצועה) כלל לא התכוון לבצעה. בכגון דא מיועד צו החילוט להעניש את בעליו (או מחזיקו החוקי) של החפץ, לא על זיקתו לביצועה של העבירה, אלא על הקדשת החפץ למטרה הקשורה בביצועה של עבירה"

[ראו גם: רע"א 4096/04 - **שלמה בוטח נ' מדינת ישראל**, פרקליטות מיסוי וכלכלה תל אביב פ"ד נט(1), 913 (2004); ע"פ 4148/92 **חוסין מועד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.9.1994) (להלן: עניין **מועד**); בש"פ 2757/03 **סלמאן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 30.4.2003)].

א. תכלית החילוט מכוח סעיף 39(א)

מטיעוני ב"כ המבקש 1, תכלית החילוט אינה יכולה להיות לפי סעיף זה שכן לדידו המשיב אינו בעל הרכב, ולפי הסעיף "רשאי בית המשפט לצוות על חילוט החפץ אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ".

ב. תכלית החילוט מכוח סעיף 39(ב)

סעיף זה דן בסיטואציה בה הנאשם אינו הבעלים של החפץ ועוסק במקרים בהם החפץ שחילוטו מבוקש ניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה. לפי חלופה זו רשאי בית המשפט להורות על חילוט חפץ שהיה מעורב בביצוע עבירה, אלא שסעיף זה מוסיף ודורש לצורך חילוט החפץ, כי תתקיים זיקה בין הבעלים של החפץ לבין השימוש העברייני שבוצע בחפץ. לכן נקבע כי לא ניתן לחלט את החפץ אלא אם הוא ניתן מאת בעליו או מאת המחזיק בו כדין, כשכר בעד ביצוע העבירה או כאמצעי לביצועה. יובהר כי "לצורך כניסה לסעיף 39 (ב) לפקודה מספיק שחל התנאי שהחפץ שימש כאמצעי לביצוע עבירה ואז אין צורך שמי שהורשע בעבירה יהיה בעל החפץ אלא מספיק שיהיה מחזיק בו כדין ואז ניתן לחלט את החפץ מכוח סעיף 39 (ב) לפקודה. עם זאת, עדיין שמורה זכות לצד תמים שטוען שהוא בעלים של הרכב או בעל זכויות בו לטעון על פי סעיף 40 לפקודה לבטל את צו החילוט ולבקש לקבל חזרה את הרכב (ראו, ע"פ (ת"א) 70370/06 **עזריה נ' מדינת ישראל**)

((26.6.2006)).

יודגש כבר עתה כי בענייננו, ומכוח סעיף 39 (ב), הרי שאין מחלוקת שהרכב שימש לביצוע העבירה ואף מכוח סעיף זה ניתן לחלט את הרכב. עם זאת, המשיבה מפנה לסעיף 39 (א) באשר לסעיף מכוחה היא מבקשת לחלט.

הערה נוספת, סעיף 39 (א) מפנה בין היתר לסעיף 32 (א) לפקודה. נכונה טענת ב"כ המבקשים שאכן עפ"י הפקודה הושאר לבית המשפט שיקול דעת רחב יותר בשאלת ביצוע החילוט ("רשאי"); וצו החילוט אינו בגדר מעשה שהוא ב"נוסף על כל עונש" אלא יש לראות בו משום "עונש שהוטל על הנאשם".

באשר לטענת ב"כ המבקשים כי החילוט בענייננו הוא בעל אופי עונשי מובהק הרי, שעל תכליות החילוט עמד בית המשפט העליון וכך נקבע:

"חשיבות רבה נודעת להליך החילוט, על רקע תכליתו. החילוט נועד למנוע מצב בו חוטא יצא נשכר, להוציא בלעו הבלתי-חוקי של אדם מפיו, לשלול את התמריץ לביצוע עבירות, ולהרתיע (ע"א 7025/12 קמור רכב (1990) בע"מ נ' מדינת ישראל (25.5.2014); בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון (31.10.2007) (להלן: עניין סיטבון); ע"א 3343/05 טאהא נ' מדינת ישראל (4.3.2008); ע"א 9796/03 שם טוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(5) 397, 421 (2005)). החילוט נועד גם לחסום ניסיון של עבריינים 'לערבב' בין התחומים - רכוש 'פלילי' ברכוש 'תמים'..... לחילוט נודעת גם תכלית מעין-עונשית (ע"א 1982/93 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(3) 238 (1994)), כדי שידע העבריין הכלכלי אל-נכון כי הסיכון המקסימלי הצפוי לו, אינו רק החלטה שיפוטית המאלצת אותו להיפרד מפירות שהפיק מביצוע העבירה, אלא כי הוא נתון בסיכון של פגיעה כלכלית בעקבות ביצוע העבירה באמצעות כלי החילוט שהמחוקק העניק לרשויות האכיפה. אין לאפשר לעבריינים להבריח נכסיהם לקרובי משפחתם ולמכריהם כדי להימנע ממימוש החילוט.... זאת ועוד, כטענת ב"כ המדינה, לחילוט נודעת חשיבות רבה מן ההיבט הנורמטיבי. החילוט מעביר מסר לעבריין ולחברה בכללותה, לפיו העבירות שביצע העבריין הן חמורות, וכי המדינה איננה סובלנית כלפי התנהגויות שכאלה. המסר ההרתעתי מועבר, בין היתר, לסביבתו של העבריין, הנוכחת לראות ולהבין כי מהעבריין נשלל הרווח שהפיק מפעילותו העבריינית. הרווח שנשלל איננו רק הרכוש 'המוכתם' בעבירה, אלא גם כל רכוש אחר של העבריין עד לשווי הרכוש ש'הוכתם' ואף, במצבים מסויימים, רכוש שהעביר העבריין לצד שלישי. אמירה נורמטיבית זו חשובה כשלעצמה, ומהווה אמצעי רב עוצמה במסגרת המלחמה בפשיעה.

לעיתים, המסר הנורמטיבי שמועבר באמצעות הליך החילוט חזק עוד יותר מן המסר המועבר באמצעות ההליך הפלילי לעצמו

[ראו: ע"א 6212/14 מדינת ישראל נ' אשרף ג'סארי (08.01.2016)] (להלן: עניין ג'אסרי)

כאמור, עמדת ביהמ"ש העליון, כפי שבאה לידי ביטוי בעמדת הרוב בפרשת חיון (ע"א 6077/20 פקיד שומה יחידה ארצית לשומה נ' רועי חיון (29.05.2022)), חוות דעתו של כב' השופט קרא) היא, כי לא הכינוי שניתן לסנקציית החילוט הוא הקובע את תכליתה, אלא אופייה, מהותה ומטרתה:

"ומהלשון או המינוח נעבור אל בחינת התכלית. כאן, כאמור, עיקר הדברים במחלוקת שלפנינו, "שהרי לא באה הלשון אלא לתכלית"... ברי כי לאמצעי החילוט אין תכלית אחת. כפי שנקבע בעניין ברהמי, "בקרבן של מוסד החילוט מתרוצצות תכליות שונות: תכלית הרתעתית; תכלית קניינית (הוצאת בלעו של העבריין מפיו); תכלית מניעתית (צמצום אפשרות ביצוע עבירות בעתיד); פגיעה במקורות מימון של תשתיות עברייניות; וכן תכלית עונשית (שלגביה ישנן גישות שונות בפסיקה)"... נראה כי חוסר האחידות המאפיין את הסדרי החילוט מאפיין גם, במידה מסוימת, את פסיקת בית משפט זה ביחס לתכליותיהם... לשיטתי, חוסר אחידות זה אינו נובע מהיעדר הסכמה מהותית. כפי שצינתי, דומה כי מקורו, בעיקר, בשאלת ההשפעה של מעשה החילוט על מרחבי סנקציות אחרים, ובדבר החקיקה שעמד ברקע ההכרעה הפרטנית... איני סבור כי יש חשיבות של ממש להכרעה בשאלה אם הפסיקה מצאה שתכליתו של החילוט היא גם "עונשית" דווקא, במובנה השגור, אם לאו. המוקד הוא ודאי במהות. די אם אסכם כי החילוט נועד, מן הבחינה העקרונית, לגרום ל"הוצאת בלעו של גזלן מפיו"...; לפגוע "בתמריץ העיקרי שיש לעבריין בביצוע עבירת המקור, הוא התמריץ הכלכלי"...; "להכאיב לעובר העבירה ולהרתיע את זולתו"...; להבהיר לעבריין כי "הסיכון המקסימלי הצפוי לו, אינו רק החלטה שיפוטית המאלצת אותו להיפרד מפירות שהפיק מביצוע העבירה, אלא כי הוא נתון בסיכון של פגיעה כלכלית"...; לגרום ל"פגיעה במקורות המימון של העבריינים"...; ו"לצמצם את האפשרות לביצוע עבירות דומות בעתיד באמצעות הציוד או האמצעים ששימשו לביצוע העבירה, ככל שהחילוט הוא של האמצעי עצמו ולא של שוויו"....

באשר לטענת המבקש 1 כי התכלית בהוראת חוק איסור הלבנת הון שונה מתכלית החילוט שבענייננו שמטרתה היא בעלת אופי עונשי. כאשר לדידו, ניתן להעניש את המבקש 1 ככל שיוכח שהוא בעל החפץ אולם לא ניתן להעניש את מבקשת 3 שהינה בעלת זכות בחלק מהרכוש.

עינינו הרואות כי תכליותיו של מעשה החילוט שזורות האחת באחרת, והניסיון להפריד ביניהן, בנסיבות המקרה שלפנינו, הוא מלאכותי. וכפי שצוין בעניין ג'אסרי ובפרשת אוחיון, הדברים נכונים בענייננו, ברי כי "הוצאת גזלו של משיב"מפיו" כרוכה גם במניעת האפשרות להבריח נכסיהם לקרובי משפחתם ולמכריהם כדי להימנע

ממיוש החילוט, בהרתעה- המסר ההרתעתי מועבר, בין היתר, לסביבתו של העבריין, הנוכחת לראות ולהבין כי מהעבריין נשלל הרווח שהפיק מפעילותו העבריינית, וכשהחילוט מעביר מסר לעבריין ולחברה בכללותה, לפיו העבירות שביצע העבריין הן חמורות, וכי המדינה איננה סובלנית כלפי התנהגויות שכאלה (ראו גם ש"ז פלר, יסודות בדיני עונשין, כרך א 42 (1984)...). כאמור, כעמדת השופט מ' זילברג בע"א אוצר לאשראי, היסוד המניעתי הוא למעשה אחד ממרכיביו החשובים, ואולי אף החשוב ביותר, בכל עונש פלילי... "מידת פגיעתו [של החילוט - ג'.ק.] בנאשם דומה למידת פגיעתו של כל רכיב עונשי אחר, והוא משרת את שאר תכליות הענישה האופייניות, כגון הרתעת הנאשם, הרתעת הרבים וכדומה"..."

לאחר שעמדתי על תכליות החילוט. אבחן את סוגיית הבעלות ברכב.

13. הבעלות ברכב

הצדדים אינם חלוקים בשאלה כי יש לבחון את הבעלות ברכב לפי הבעלות המהותית [ראו,

ע"פ 1000/15 אשרף אבו אלחווא נ' מדינת ישראל (03.07.2015) (להלן: עניין אלחווא). כמו

כן, הצדדים אינם חלוקים שהרכב הוא בבעלות המבקש (פורמאלית ומהותית). המחלוקת היא האם מבקשת 3 נחשבת כבעלת הרכב מבחינה מהותית? מבקשת 3 לסמוך את טענתה בעובדה שנחשבת כבעלת הרכב מבחינה מהותית, בכך שהיא מנהלת חיים שיתופיים עם המבקש (סעיף 2 לתצהירה). קרי, מכוח חזקת השיתוף או לחלופין מכוח ניהול חיי משק בית משותפים. אולם, מבקשת 3 לא הבהירה האם עושה היא שימוש עיקרי ברכב, וככל שעושה בו שימוש - לאלו מטרות. כמו כן, לא הומצאו מסמכים וממילא לא הוכח כי מבקשת 3 טיפלה ברכישת הרכב או שילמה עבורו או נשאה בתשלומי הביטוח וחידוש הרישיון. נקודת המוצא היא שהרכב שימש את המבקש 1 לצורך עבודתו, כאשר מכוח זה היה בשימוש העיקרי. בנוסף, רכישת הרכב ככל הנראה נעשתה על ידי המבקש 1, כך גם הטיפול השוטף ברכב לרבות תשלומי הביטוח ושאר התשלומים עבור החזקת הרכב. סבורני, כי טענת המבקשת 3 לפיה נחשבת היא כבעלת הרכב מכוח חזקת השיתוף דינה להידחות, זאת משום שאין תחולה לחזקת השיתוף בעוד היא והמבקש 1 נשואים (כפי שיפורט בהמשך), וכן לא הונחה תשתית ראייתית לפני שאכן היא משתמשת ברכב כפי שפורט לעיל. אשר כל כן, סבורני כי הבעלות ברכב הן פורמאלית והן מהותית היא של המבקש.

14. מבקש 2 כטוען לזכות צד ג'

טענה נוספת אותה העלה ב"כ המבקשים היא כי רכישת הרכב מומנה באמצעות הלוואה שנתן מבקש 2 למבקש 1. ב"כ המבקשים צירף תצהיר של מבקש 2 וצירף תדפיסי בנק מחשבונו של מבקש 2 מהם עולה כי ב-1.2.2019 העביר מבקש 2 למבקש 1 80,000 ₪. עוד עולה מתצהיר מבקש 2 כי בינואר 2021 רכש בנו את הרכב (להלן: הרכב) ומימן את רכישת הרכב ממכירת רכב אחר שנרכש באמצעות כספי הלוואה אותם הלווה מבקש 2 למבקש 1 מיום 1.2.19, וכן מהלוואה נוספת שהלווה לבנו בסך 90,000 ₪ מיום 28.12.20. בסופו של דבר, טענת ב"כ המבקשים כי הרכב מומן באמצעות הלוואה מחד גיסא סותרת את טענתו כי הרכב נרכש מכספי בני הזוג, כספים שלא היו נגועים בעבירה כלשהי והושגו ביושר ובעמל כפיהם.

בהנחה והרכב אכן מומן מהלוואת המבקש 2, אף אם בחלקו, נשאלת השאלה מה מעמדו של מבקש 2 כטוען לזכות בעניינו?

בעניין **סיטבון**, לעיל, נקבע מעמדו של צד ג' הטוען לזכות ברכוש. כפי שנקבע בפרשה זו, כך גם בעניינו, זכותו של מבקש 2 היא **זכות אובליגטורית** ולא זכות קניינית. מבקש 2 לא הוכיח את זכותו הקניינית ברכב, לא נרשם משכון ברכב או הוצג כל הסכם אחר המציג בעלות של מבקש 2 ברכב שיכולה להצביע על זכות קניינית. לפיכך, מדובר בזכות חוזית. מכאן, כל שניתן לראות במבקש 2 הוא כמלווה כספים למבקש 1 המבקש לפרוע את חובו-כאמור מדובר בחוב כספי שיש למבקש 1 כלפי מבקש 2 ולא בזכות קניינית אותה רכש מבקש 2.

עוד נקבע בפרשת **סיטבון**, שהמדינה כמחלטת אינה עומדת בשורה אחת עם הנושים ומתחרה עימם על חלקה ברכוש. בנוסף נקבע כי המסגרת הנכונה לעשות כן היא על דרך של הגשת תביעה אזרחית נגד מבקש 1 ואין הוא יכול לקנות לו מעמד כצד להליך החילוט הפלילי ומכל מקום, טענותיו של מבקש 2, בדבר עדיפות ענינו על-פני המדינה וקיומם של טעמים מיוחדים להימנע מחילוט, תוכלנה להישמע אך בשלב המאוחר, בסוף ההליך [ראו, ע"פ 1428/08 עו"ד אורי חורש - המנהל המיוחד של חברת דור עדן חן בע"מ (בפירוק) נ' מדינת ישראל (25.03.2009)]. אשר כל כן, טענה זו אף היא נדחית.

15. רעיית המבקש 1 כטוענת לזכות, מבקשת 3

השאלה הבאה אליה אדרש היא מה מעמדה של מבקשת 3? לידו של ב"כ המבקשים, מבקשת 3 זכאית למחצית מהתמורה שהתקבלה ממכירת הרכב מאחר שהיא בעלת זכות חלקית ברכוש (ולכל הפחות זכות אובליגטורית) ואין להענישה במסגרת הענשת המבקש 1.

בנוסף, טען ב"כ המבקשים כי מבקשת 3 בעלת זכות מהותית ברכב- בעניין זה ראו קביעותי לעיל.

המשיבה מנגד טוענת שחזקת השיתוף לא חלה בעניינו, ובאשר למעמדה של המבקשת 3 כבעלת זכות אובליגטורית הפנתה לעניין סיטבון.

הנחת המוצא היא כי סעד זמני נגד רכוש אינו יכול להיות מופעל כלפי מי שאינו נאשם, ואין לו זיקה להליך הפלילי, גם אם הוא בעלים משותף של נכס עם נאשם, ובכלל זה בן זוג. החילוט נועד לתפוס רכוש של נאשם, ולא של זולתו, אלא אם המדובר ברכוש של אחר, שהנאשם מימן את רכישתו או שהעבירו לאותו אדם בלא

תמורה, ובלבד שהדבר לא יחול מקום שמדובר בהעברה שנעשתה לפני ביצוע העבירה. בהעדר טעם לסתור, רכוש משותף הרשום בשם בעלים משותפים אינו אמור לעמוד לחילוט בשלמותו בגין עבירות שעבר אחד השותפים, כך הדבר גם בשלב מתן סעדי הביניים [בש"פ 3120/06 **מדינת ישראל ואח' נ' פרץ** (9.8.06)] [להלן: **עניין פרץ**]

יודגש, כי אלמלא היה מדובר בחזקת השיתוף הרי שסעד זמני לחילוט רכוש אינו גובר על חזקת השיתוף, שקדמה לו [ראו: עניין סיטבון לעיל; עניין פרץ לעיל, וכן ראו, בדבר מעמדה הקנייני של חזקת השיתוף: ע"א 3002/93 **בן צבי נגד סיטין ואח'**, פ"ד מט (3) 5: ע"א 189/95 **בנק אוצר לחייל נגד אהרונב**, פ"ד נג (4) 199]. מכוח האמור, לכאורה, דין החילוט אינו יכול לחול על בעלותה המשותפת של המבקשת 3, מכוח חזקת השיתוף, בנכסים, ברכב, בחשבונות הבנק ובכספים שנתפסו בכספת. יש לזכור כי מדובר בשני בני זוג מבוגרים, שניהלו אורח חיים משותף, כאשר האישה עובדת ותומכת במשק הבית המשותף. בעניין זה שמתי לנגד עיני את הצהרת המבקשת 3 בהודעה שנמסרה לבית-המשפט.

בענייננו, ב"כ המבקש לא התייחס למועד עריכת הנישואין של המבקש ורעייתו, מבקשת 3. ואולם, המבקש יליד 1969 ויש להניח שנישא למבקשת 3 לאחר כניסתו לתוקף של חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג - 1973 [להלן: **חוק יחסי ממון**] כך שברור מאליו שאין תחולה ל"חזקה השיתוף", אשר עניינה בהסדרת אופן חלוקת הרכוש של בני זוג שנישאו בעת גירושיהם. משכך המשטר הרכושי החל על בני הזוג הינו חוק יחסי ממון (ראו: ע"א 1915/91 **יעקובי נגד יעקובי**, פ"ד מט(3) 529 (1995)). חוק זה אינו יוצר שיתוף קנייני של בן-זוג אחד בנכסי רעהו, **וככלל מדובר בהסדר אובליגטורי דחוי לעת פקיעת הנישואין** (שם בעמ' 549; כן ראו, למשל: ע"א 11120/07 **שמחוני נגד בנק הפועלים בע"מ** (28.12.09), פסקה כ"א), כאשר בענייננו המבקש 1 והמבקשת 3 עדיין נשואים. די במצב משפטי זה, כדי לדחות את טענתה.

16. תשלום המס וחבות המס על המשיב

הסוגיה העולה בפרק זה הנה האם המשיב זכאי להחזר סכום המע"מ ששילם בגין מכירת הרכב?

טרם אדון בשאלה זו, אבקש להפנות לדבר החקיקה הרלבנטי בעניינו- חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 [להלן: **החוק**]. המבקש הינו עוסק שבמהלך עסקיו רכש רכב לצורך לימוד נהיגה.

סעיף 38 לחוק קובע את הכלל הבסיסי לפיו עוסק זכאי לנכות ממס הערך המוסף שהוא חייב בו את מס התשומות הכלול בחשבונית מס שהוצאה לו כדין או בהצהרת יבוא. לצד הכלל, קבע המחוקק בסעיפים 38 (ב) ו-44 לחוק כי שר האוצר רשאי לקבוע חריגים לכלל. חריג כזה נקבע בתקנה 14 (א) לתקנות מס ערך מוסף, תשל"ו-1976 [להלן: **התקנות**] ולפיו **"המס שהוטל על מכירת רכב פרטי לעוסק או על יבוא רכב כאמור**

בידי עוסק לא יהיה ניתן לניכוי. המשמעות היא, שבניגוד לכלל לפיו עוסק זכאי לניכוי מס התשומות המגולם בהוצאותיו, כאשר מדובר בהוצאה מסוג קנייה או יבוא של רכב, העוסק אינו זכאי לנכות את מס התשומות המגולם באותה הוצאה.

התכלית של הוראת תקנה 14 (א) מבוססת על העובדה שרכב פרטי הוא נכס שמיועד לשימוש הפרטי של המחזיק בו. על כך הרחיב לאחרונה בית המשפט המחוזי בתל אביב (כב' השופטת י' סרוסי) בפסק הדין בע"מ 9652-01-17 **בטחון שירותים אבידר בע"מ נ' מנהל מע"מ ת"א 3** (25.09.2019) (להלן: **"עניין אבידר"**):

".....מטרתה של תקנה 14 לתקנות מע"מ היא למנוע שימוש ברכב פרטי בעסק והיא מגשימה את מטרתה זו על ידי עשיית השימוש ללא כדאי באמצעות אי התרת ניכוי מס התשומות ... מתקין התקנה קבע באופן מפורש כי ניכוי מס תשומות בגין מכירת רכב פרטי לעוסק יותר רק בכפוף לרשימה סגורה של חריגים הקבועים בתקנה 14 (ב) וכך גם פורשה תקנה 14 בפסיקת בתי המשפט"

תקנה 14 (ב) לתקנות קובעת חריגים לכלל שנקבע בתקנה 14 (א). הוראה זו מפרטת מקרים שבהם יותר ניכוי מס תשומות בגין רכישת או יבוא של רכב פרטי, על אף הכלל הקובע שתשומות בגין רכישת כזו אינן מותרות בניכוי. חריגים אלה מתייחסים לחמישה סוגים של עסקים וביניהם, כמו בענייננו, בית ספר ללימוד נהיגה.

על פי תקנה 14 (ב)(2) לתקנות, המשיב אכן עומד בהוראות ולכן **רשאי לנכות מס תשומות בעת רכישת הרכב.** מכאן, צודקת המשיבה בטענתה שאינו נושא בתשלום המע"מ שגולגל עליו בעסקה, וזאת כאמור לפי החוק. אכן, העובדה שהמבקש 1 אינו משלם את המע"מ בגין רכישת הרכב, אינה פוטרת אותו מתשלום המע"מ בעת מכירתו.

גדר המחלוקת הוא על מי חלה החבות בתשלום המע"מ בגין מכירת הרכב. כנזכר לעיל, הצדדים הגיעו להסכמות שלפיהן הרכב שנתפס וששימש לכאורה לביצוע העבירות ישוחרר בתמורה להפקדה כספית בשווי מחיר המחירון של הרכב, בכפוף לתנאי אחד בלבד והוא שהמבקש לא ישתמש בו למטרת שיעורי נהיגה - קרי, **התכלית המניעתית.** יובהר, כי פדיון הרכב נעשה לבקשת המבקש ונועד לשמור על ערך התפוס. אולם, המבקש בחר למכור את הרכב על דעת עצמו, ובעת מכירתו שילם לרשויות המס ₪ 19,201. כעת המבקש דורש בין היתר החזר על המע"מ ששילם.

עיון בהסכמות הצדדים מלמד כי לא הוטלו תנאים האוסרים את מכירת הרכב (דיספוזיציה), לא נרשמה הערת אזהרה או הוטל שיעבוד. התנאי היחיד הוא שהמבקש לא ישתמש ברכב למטרות שיעורי נהיגה. אקדים ואומר כי תכליות תפיסת החפצים לפי הפסד"פ הן שונות ומגוונות. אולם, עמדה המשיבה והדגישה כי תכלית התפיסה היא לפי סעיף 39 לפסד"פ וציינה כי במידה והמבקש 1 יורשע תבקש לחלט את הכספים התפוסים. כעת, למעשה, חוזר בו ב"כ המבקשים מהסכמות הצדדים ואף יתרה מזאת טוען בין שלל טענותיו כי המבקש שילם פעמיים:

תשלום אחד, אותו הפקיד כנגד שחרור הרכב, שהינו שוויו של הרכב הכולל את רכיב המע"מ. תשלום שני, הינו תשלום המע"מ אותו שילם לרשויות המס, בגין המכירה ובגינו הוא מבקש החזר.

אין מחלוקת כי בעת מכירת הרכב, חלה על המבקש חבות בתשלום מע"מ לרשויות המס, חבות אשר, כאמור לעיל, לא הייתה קיימת בעת רכישת הרכב. אם כן, חבותו של המבקש לתשלום המע"מ ולרשות המיסים היא נפרדת ועצמאית מחובתו להפקדת הכספים התפוסים כפי שנקבעו בהסכמות, ומשכך אינה רלבנטית למשיבה. שאיפתו של המבקש כי תשלום המיסים יהיה מהכספים התפוסים אינה משרתת את תכלית החקיקה, אינה עולה בקנה אחד עם הפסיקה ואינה מתיישבת מקום בו המבקש ממילא נדרש לשלם את התשלום לרשויות המס. זאת ועוד, בבש"פ 333/21 **עלי אבו ג'אבר נ' מדינת ישראל** (18.04.2021) (אליו הפנתה המבקשת), נקבע שהחבות במס היא אובליגטורית ואין הכרח שחוב המס ישולם מתוך ההכנסה עצמה. לשון אחרת, אין הכרח שהחוב לרשויות המס ישולם מהכספים אותם קיבל המבקש 1 ממכירת הרכב.

בנוסף, צודקת המשיבה שהשבת סכום המע"מ מעבר לעובדה שהיא מנוגדת להסכמות הצדדים, אכן תקטין את היקף הרכוש התפוס ב-17% והיא מנוגדת לתכלית התפיסה שהיא חילוט הרכוש העתידי. הסדרי החילוט השונים מאפשרים כאמור לחלט רכוש באופן זמני ועד להכרעת ההליך הפלילי- וזאת במטרה לשמור על מצבת נכסיו של המבקש כמות שהיא, כך שניתן יהיה לבצע חילוט בבוא העת ככל שהמבקש יורשע [ראו, ע"פ 80/19 **אהוד מאיר שאיבות בע"מ נ' מדינת ישראל** (11.08.2019)], שם נדון הסדר חילוט בעניין חוק איסור הלבנת הון, אולם התכלית והרציונל דומים לעניינו], ובסופו של דבר, ככל שכספי המע"מ יושבו, יש בכך לגרוע מקופת החילוט, זאת משום שהצדדים סיכמו על שווי הפקדה בסכום מסוים, השבת כספי המע"מ מקטינה הן הכספים התפוסים והן הכספים שניתן יהיה לחלט בשיעור של 17%. [ראו : מ"י 11604-05-18 **מדינת ישראל נ' וולדמן** (אליו הפנתה המשיבה); ה"ת 38338-01-19 **פיסו ואח' נ' מדינת ישראל**].

נקודה נוספת היא שלצורך היקף חילוט אין לקחת בחשבון תשלומי מס שנוצר מפדיון רכוש בהליך זמני, וזאת כפי שנקבע בע"פ 6339/18 **בלווא נ' מדינת ישראל** (15.1.2020):

"הכנסת התדיינות מיסויית למסגרת הדיונית של הליך החילוט הפלילי, שבגדרה תיבחן השפעתו של הסכום שבו בוצעו העבירות על נטל המס שבו נשא נאשם תביא לתוצאה לא רצויה של הכבדה ניכרת על הדיון בהליך ובאופן בלתי נמנע - להארכתו ולהגדלת העלויות הכרוכות בו. כפי שציין השופט י' עמית בהליך החילוט הזמני בעניין תענך, חילוט של הסכומים האמורים "נטו" הוא משום התערבות בדיני המס, שאין בית משפט של פלילים יכול או ראוי שידרש להם"

כמו כן, ניתן לאסור על ניכוי הוצאות הכרוכות בעבירות על החוק [ראו, ע"א 6077/20 **פקיד שומה יחידה ארצית לשומה נ' רועי חיון** (29.05.2022)], כאשר לדידה של המשיבה, בקשת המבקש 1 להחזר המס היא בגדר התחמקות מהמס שהוטל עליו, וזאת רק בשל העובדה שרכבו נתפס, נוכח מעשיו הפליליים ואין לאפשר את ניכוי ההוצאות.

17. **סיכומם של דברים**, אני דוחה את כלל בקשות המבקשים ביחס לכספי הפיקדון שהופקדו לצורך חילוט אפשרי עתידי, ככל שהמבקש 1 יורשע במיוחס לו.

ביחס לבקשתו של המבקש 1 להקלות בתנאי שחרורו הרי שחרף החלטתי מיום 1.5.22 לא התקבלה התייחסות שרות המבחן לעניין זה. לפיכך אני מורה לשירות המבחן להגיש התייחסותו לאפשרות הקלת תנאי השחרור בעניינו של המבקש 1 וזאת עד ליום 8.8.22.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לצדדים ולשרות המבחן.

זכות ערר כחוק.

ניתנה היום, כ"ז תמוז תשפ"ב, 26 יולי 2022, בהעדר הצדדים.